

**بررسی چالش های نظری و عملی بانکداری
جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با بانک های
بین المللی اسلامی و غیر اسلامی**

علی حسین صمدی*

مجتبی پروین**

* دانشیار بخش اقتصاد دانشگاه شیراز

** کارشناس ارشد اقتصاد

چکیده

با توجه به روند جهانی شدن و پیوستگی اقتصادها، افزایش حجم تجارت کالا و خدمات و جریان سرمایه میان کشورها در دهه‌های اخیر، ورود به بازارهای مالی بین‌المللی و ایفای نقش در جریان‌های مالی بین‌المللی یکی از ابعاد مهم بلوغ و توسعه یافتگی نظام مالی کشورها به حساب می‌آید. عدم ورود نظام بانکی کشور به بازارهای مالی بین‌المللی باعث می‌شود که تامین مالی تجارت خارجی و سرمایه‌گذاری‌ها با محدودیت جدی روبه‌رو شود. نگاهی به آمار و ارقام و شواهد نشان می‌دهد از طرفی کشورمان در نظام بانکی بین‌المللی، سهم بسیار ناچیزی دارد و از سوی دیگر، به علت عدم ارتباط و تعامل بیش‌تر نظام بانکی کشور با نظام بانکی بین‌المللی، نظام بانکی کشور نتوانسته است متناسب با پیشرفت‌های جهانی در این زمینه پیش برود.

با توجه به این موضوع که در کشور ما نوع خاصی از بانکداری مطرح است که با بانکداری متعارف و اسلامی که در جهان رواج دارد تفاوت‌هایی دارد، پاسخ به این سوال که چه چالش‌هایی در سطح نظری و عملی برای بانکداری بدون ربا در ارتباط با بانک‌های بین‌المللی اسلامی و غیراسلامی وجود دارد؟ زمینه اجرای این تحقیق را فراهم کرده است.

این مقاله با روش توصیفی - تحلیلی و جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای و اسنادی نگارش یافته و به مطالعه موانع رقابت‌پذیری نظام بانکی جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با بانک‌های بین‌المللی می‌پردازد. هر چند بانکداری اسلامی و به‌طور خاص بانکداری بدون ربا در عرصه نظری پیشرفت‌های داشته است منتها قدرت رقابتی و ابعاد عملیاتی آن در سطح بین‌المللی محدود و اندک است. عوامل متعددی بر این موضوع تأثیر دارد، در نظر گرفتن ملاحظات شرعی در تعامل با نظام بانکی بین‌المللی از جمله ریسک شریعت، عدم همسویی با استانداردهای بانکداری اسلامی و متعارف، عوامل سیاسی مانند تحریم‌ها از جمله چالش‌هایی هستند که نظام بانکی ما را در برقراری ارتباط تحدید کرده‌اند.

نوین‌سازی خدمات مالی، عضویت در سازمان‌ها و پیمان‌های بین‌المللی مالی و بانکی، اصلاح مقررات مربوط به بانکداری و تجارت خدمات مالی همراه با رعایت قوانین و مقررات بین‌المللی، تغییر ساختار سازمانی و برخی ملاحظات سیاسی از جمله پیشنهادهایی هستند که برای تعامل سازنده‌تر با نظام بانکی بین‌المللی پیشنهاد می‌شوند.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، بانکداری متعارف، بانکداری بدون ربا، بانکداری اسلامی.